

Acest fapt a fost semnalat în repetate rînduri de B. D. Grekov, istoric al țărânimii ruse, care a arătat că în viața socială există tendința de a menține termeni vechi, care de mult nu mai corespund realității.

3. Să urmărim acum termenul «zemleni» în izvoarele moldovenești. El este folosit atît în documente interne, cît și în cele externe. În cele din urmă, *zemlenii* apar ca o categorie socială, alături de celelalte categorii existente în secolele XIV—XV.

Pentru prima oară *zemlenii* apar în Moldova în 1395, în actul de închinare a domnului Ștefan față de regele Vladislav al Poloniei.

Domnul Moldovei făgăduiește să fie alături «cu viețile noastre și cu toată puterea noastră și cu toți boierii noștri și cu toți zemlenii și cu slugile și cu tot poporul Țării Moldovei»<sup>1</sup>. În același document se mai arată că jurămîntul de credință este făcut de către diferite categorii sociale: «pani, boieri, zemleni»<sup>2</sup>.

Zemlenii apar și în actul de închinare al lui Alexandru cel Bun din 1404, prin care el jură credință alături de pani, zemleni și boieri<sup>3</sup>. Documentul conține și o mențiune mai greu de înțeles, anume că jurămîntul va fi depus de «*pani valahi, zemlenii moldoveni*»<sup>4</sup>. În primul rînd, se vede că este vorba de două categorii sociale diferite — *pani și zemleni*. Nu este clar de ce în aceeași țară sînt înșiruiți reprezentanții clasei stăpînitoare, specificîndu-se că unii sînt *valahi*, iar alții *moldoveni*<sup>5</sup>.

Ce trebuie să înțelegem prin *zemlenii moldoveni*? Aceștia sînt stăpînii de pămînt localnici, din Moldova, care au provenit, probabil, din destrămarea obștii, așa cum acest proces s-a desfășurat în țările slave vecine. Prin îmbogățirea unora, din sînul obștii s-a format o categorie socială de oameni care au început să dețină pămîntul în *proprietate individuală*. Prin acapararea pămîntului altora ei se transformă în feudali, devin boieri de țară, stăpîni de pămînt localnici.

*Zemlenii* sînt pomeniți și în actul de închinare din 1407, fiind denumiți, alături de domnul țării, «zemlenii noștri» (нашии земланы)<sup>6</sup>, panii moldoveni.

Dacă vom urmări locul ocupat de *zemlenii* în actele de închinare menționate mai sus, vom constata că în actul de închinare din 1395 *zemlenii* se situează pe locul al treilea, după *pani și boieri*; în documentul din 1404, *zemlenii* ocupă locul al doilea, iar în documentul din 1407 locul întii.

<sup>1</sup> M. Costăchescu, *Documentele moldovenești*, vol. II, Iași, 1932, p. 612—614.

<sup>2</sup> *Ibidem*.

<sup>3</sup> *Ibidem*, p. 625.

<sup>4</sup> *Ibidem*.

<sup>5</sup> Credem că explicația trebuie legată de stabilirea regiunii celei mai vechi, în apropierea Moldovei, unde românii erau numiți vlahi. Asemenea stare de lucruri este caracteristică pentru Transilvania, inclusiv Maramureșul, unde românii se numeau vlahi (N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. III, București, 1936, p. 81; *Istoria României*, vol. II, București, Edit. Acad. R.P.R., 1962, p. 160). Stabilirea voievodului Dragoș din Maramureș cu ceata lui de viteji în Moldova a creat o categorie de stăpîni de pămînt veniți din afară, unde aceștia erau denumiți vlahi. «Vitejii din Maramureș» formau, fără îndoială, curtea voievodului din Moldova. Istoricii semnalează chiar aportul «vitejilor», adică al păturii feudale din Maramureș, la constituirea statului feudal moldovenesc (*Istoria României*, vol. II, p. 166). Pe baza acestor considerente, credem că se poate afirma că denumirea unei pături din clasa feudală a Moldovei ca «panii valahi» se referă la acei viteji și la urmașii lor care au venit din Maramureș în Moldova pe la mijlocul secolului al XIV-lea și, în urma daniilor primite, au devenit stăpîni de pămînt. În sprijinul celor afirmate vine și faptul că în secolele XV—XVI Moldova era denumită adeseori și Moldovlahia (*Acta Patriarcatu Constantinop.* t. II, p. 528; P. P. Panaitescu, *Cronicile slavo-române*, p. 86 (Cronica lui Macarie), p. 114 (Cronica lui Eftimie).

<sup>6</sup> M. Costăchescu, *op. cit.*, vol. II, p. 628.